

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om Christendommens Sandhed

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 139. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1826_444_2-txt-shoot-idm7194.pdf (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Men, uagtet vi saaledes med Rette besvare den sorte Døds Udsættelser paa vore Fædres Liv, maae vi dog hverken være blinde for dets Feil og Mangler, eller haardnakket holde paa dem, saa, medens vi bestride Døden under alle Skikkelser, maae vi ogsaa stræbe at helbrede de Bræk og Saar, der vel ikke i sig selv er dødelige, men er dog Virkninger af en fiendtlig Magt, som staaer i Dødens Tjeneste, forbitter Livet, og fortærer Kræfterne. Det gjælder her som overalt, at den blotte Kundskab opblæser, kun Kjærlighed opbygger, saa det nytter os slet ikke, om vi tusindgange bedre end Fædrene kunde beskrive den rette Skrift-Brug, med samt hele det christelige Liv og Levnet, naar vi ikke have den levende Kilde i vort Inderste, uden hvilken vi selv med prophetisk Gave, og med alle Tunge-Maal i vor Magt, kun var lydende Malme og klingende Bjelder; men derfor er det dog ingenlunde det Samme, om vi bruge Skriften hensigtsmæssig eller ikke, ingenlunde Smaating, 140 hvorledes vi dele, overantvorde og bearbejde det store Sandheds-Ord, der i alle Maader skal ophøje Zions Børn over Grækenlands, og uddanne os til Alt hvad der i Sandhed er smukt og yndeligt, er Priis og Ære værdt. Ligesaalidt derfor, som Apostel-Brevene skal indgyde os Ringe-Agt for de videnskabelige Tale-Former, ligesaalidt maae Psalmerne eller Prophet-Bøgerne avle en saadan for de poetiske, da Form-Bruddet i Skriften ingenlunde er et Stav-Brud over de skjønne og klare Former, men kun, ligesom den legemlige Død og Opløsning, en nødvendig Følge af Menneskets Synde-Fald, der gjør Alt hvad der hos Mennesket naturlig udvikler sig, uskikket til en reen-menneskelig Opfattelse af det Guddommelige. Ligesom Solen formørkedes, Jorden skjælv, og Klipperne revnede, da Herren hensov og stædtes til Jorde, saaledes maatte ogsaa Klarheden vige og Tale-Formerne briste, da det guddommelige Sandheds-Ord lod sig korsfæste for os paa Hedninge-Maal, og lod sig jorde i en Skrift-Grav, der vel var udhugget til en Rig i Jerusalem, men var dog ingenlunde de Helgen-Been værdig, der ei skulde see Forraadnelse. Deraf følger imidlertid ingenlunde, at jo Bibel-Ordet i Tidens Fylde kan aabenbare sin Herlighed i klare og deilige Former, som Aanden skaber paa dannelige Støv-Tunger; thi det er jo dog kun et Billede af det store Vid-Under, at Gud sendte os sin Søn, født af en Kvinde, og Loven underdanig; og det svarer saa ganske til den store Plan, Stat-Holderen i Christi Rige, som er Hans Aand, øiensynlig har iværksat, at oplyste Christne ei kan tvivle om, det jo vil lykkes. Hvorvidt de ebraiske Tale-Former ere brudte i Skriften, eller hvorvidt de, naar det tilsvarende Tunge-Maal levende tilhørde os, vilde findes saa klare og skjønne, som de store prophetiske Grund-Former kunde være, det er et videnskabeligt Spørgsmaal, der vil 141 meget til at besvare grundig, men øiensynligt er det, at hvor Troens og Bibelens Aand har omsmeltet Sprogene, der er disse ei blot blevet bøieligere efter Bibelen, men ogsaa danneligere til allehaande klare og yndige Former, saa Christi Aand har i Gjærning og Sandhed beviist, det er hans Alvor med Budet, at vor Tale skal være yndig, blomstrende, fyndig, og viselig beregnet paa dem den gjælder. Tilvisse er dette Bud, og Menneskets naturlige dertil svarende Fordring, tit paa den urimeligste Maade blevet mistydet eller misbrugt, og aldrig grovere end i den sidste Tid, da det Naturliges, det Skjønnes, det Yndiges og Klares Tals-Mænd syndes reent at have glemt, at Ordet maa fremfor Alt være levende, og de Christnes Tale fremfor Alt være christelig; men ingen Mis-Tydning eller Mis-Brug maa gjøre os bange for at følge og indskjærpe Sandhed, skal kun gjøre os varsomme i Udviklingen, saa vi altid lægge Over-Vægt paa Hoved-Sagen, og advare de Christne med Ord og Exempel for den Daarskab at uddanne Formen paa Aandens Bekostning, eller at ville give sin Tale mere Klarhed og Ynde, end der paa vort Tunge-Maal eller dog paa vore Læber lader sig forene med Ordets Kraft og christelige Liv. Det var derfor i sin rette Orden, at Morten Luther, uden at ændse andre Regler end Aandens og Livets i ham selv, udtrykte sig, i Sang, i Prædiken og Skrift, saa levende, som han det mægtede, men deels skal vi ogsaa finde, at der i hans som i alle store Poeters Tale er en dyb og mægtig Grund-Tone, der behersker Formen, saa den, trods alle Smaa-Bræk, dog i det Hele bliver yndelig, og deels skal vi have den Forstand, at de prophetiske Anførere i Tunge-Maalenes aandelige Udvikling bære saa at sige et heelt følgende Tids-Rum i sig, der kun dunkelt og spirende kan gestalte, ingenlunde udfolde og uddanne sig i deres levende Ord, der er en 142 Kraft-Sæd paa Jorden, hvoraf mangfoldige og høist forskjellige, kun i Aanden forenelige Vexter skal, i Tidens Løb og i Slægternes Følge, udspringe og udvikle sig. Men deri stikker Feilen, at ligesaalidt som de ordenlige Redskaber have de Over-Ordenliges Kald, Kraft og Livs-Fylde, ligesaalidt skal de stræbe at efterligne hvad de kaldtes og udrustedes til at bearbejde, og naar derfor hos Morten Luthers Discipler det aandelige Ord blev langt mindre yndigt, klart og ordenligt, end det var hos ham, da var det, fordi Di scipelen vilde være over sin Mester, ligesom det paa den anden Side var en Frugt af Aandløshed, naar Ordet kun blev en Skygge, eller dog kun en Gjenlyd af Luthers. Det er derfor yderst mærkeligt, at i Norden, hvor man længst og inderligst knyttede sig til Luther, finder man mindst slavisk Efterligning, og mest levende Bearbejdelse og Udvikling af hans Ord, i Forening med Bibel-Ordet, som Grund-Sæden for den hele Jord, og Hoved-Kilden for al den ganske Christenhed! Hos os fattes vi derfor ingenlunde Exempler paa den ordenlige Skrift-Brug, hvorved et enkelt sammenhængende Brud-Stykke, enten af den hellige Historie, af Prophetien eller af Lærdommen, er blevet levende for Ordets Tjener, og enten gestalter sig til en Psalme, eller udvikler sig til en Prædiken i Tunge-Maalets Aand, yndelige selv for dem, som ikke ynde Troen. Kun Skade, at hvad der skulde være den ordenlige, sædvanlige Præste-Brug af Bibel-Ordet, maatte selv hos os snarere kaldes sjelden og over-ordenlig, saa den maa mærkelig udbrede sig, før det kirkelige Ord igjen kan blive et for Menigheden og selv for Verden høirøstet og slaaende Vidnesbyrd om Troens og Bibel-Ordets mageløse Liv og Kraft, og dermed om Christendommens Sandhed!